

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici **Molla piccolo št. 7, II. nadst.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Slavnost v Dolini.

Minolo nedeljo so rodoljubi dolinski povabili rojake na pomembno trojno slavnost. Z velikim navdušenjem in neumornim trudom so se pripravili za to proslavo. Najdostojnejše so hoteli proslaviti spomin na ono dobo minulosti, ko so rodoljubi jeli vzbujati narodno zavest. Mnogo njih je že leglo v hladni grob. Tudi njih so se rodoljubi dolinski spomnili, ko so sestavljali program za svojo slavnost. Žal le, da oblaki tam gori niso bili naklonjeni prirediteljem slavnosti. Na predvečer in tudi še na dan slavnosti same za ranega jutra je bilo še nade, da bo vreme ugodno! Ali proti 6. uri se je stemnilo obzorje in kmalu je zavihralo, da se ti je zdelo, kakor da so se vsi elementi združili proti naši slavnosti. Lilo je skoro brez presledka, a vihar je bil tolik, da je moral odbor prenehati z zadnjimi deli na dekoracijah in je zdvijani element trgal še ono, kar je bilo prirejenega. Piš je bil tolik, da je privzdigoval mize, prirejene na slavnostnem prostoru. Jako lepo in ukusno je bil prirejen slavolok na trgu z napisom: »Naprej zastava slave!« in »Ne udajmo se!« Po vsej Dolini so vihrale trobojnice.

No, predno nadaljujemo, moramo pripomniti, da se je slavje pričelo že na predvečer s serenado kumic in obhodom ob vselem pokanju topičev.

Naslednjega dne so vzlic skrajno neugodnemu vremenu prihajali gostje od vseh strani.

Radi skrajno neugodnega vsemena se je slavnost blagoslovljena zastave društva »Vodnik« morala vršiti v cerkvi.

Cerkveni obred blagoslovljenja je izvršil veleč. gospod župnik in dekan Zupana. Zabijanje žebeljev v novo zastavo se je vršilo tako le:

Prvi je zabil žebelj dekan Zupana izrekom: Za vero in narod!

Kumica, gospa Bunčeva: Krasne barve te trobojnice naj spominjajo Dolinčate vedno, da so sini majke Slave!

Predsednik slavnostnega odbora in društva »Vodnik« gosp. Bunc: Da bi ta zastava ponosno plapolala v slavo in čast našega naroda!

Župan Pangerev imenu občine in društva »Lupa« iz Bazovice: Trobojnice! Pod tvojim okriljem naj ne bo izdajice!

Profesor Mandić v imenu pol. društva »Edinost«: Djčni »Vodnik«, nastopaj vedno odločno v borbi za narodno pravo pod krasno svojo zastavo!

Dr. Rybář v imenu »Tržaškega Sokola«: Vihraj na čast in slavo našega naroda!

Jernej Pintar v imenu »Slov. pevskega društva«: Vihraj zastava vaikdar ponosno v ponos našega naroda!

Dr. Brnčić v imenu »Del. podp. društva«: Pod tvojo zastavo naj sine solnce svobode tvojega naroda!

Vekoslav Kuret v imenu pevskega društva »Slava« pri sv. Mariji Magdaleni spodnji: Ponosno vihraj slovenska zastava v Dolini v ponos in slavo slovenske domovine!

Gregor Babič v imenu čitalnice pri sv. Jakobu: Tržaška slovenska mladina, združena v čitalnici pri sv. Jakobu v Trstu v trdni zavesti, da Slovencev čaka boljša bodočnost. Kličemo ti: hrabro naprej — slovenska mladina pojde za teboj!

Po blagoslovljenju je bila slovesna masa za vse umrle in žive taborite. Cerkev je bila prenapolnjena tako, da je moralo mnogo ljudi zunaj ostati.

O poludne je pričel skupni obed.

Prvi se je oglasil gospod nadučitelj Bunc kakor predsednik slavnostnega odbora. Govornik je omenjal, kako je bilo pred 25 leti v teh krajih — ljudstvo ni bilo še narodno zavedno. S taborom v Dolini je napočila nova doba — dramljanja in oživljanja. To delo so opravljali naši stari istrski prvaki-sokoli, katerih eden je tu med nami. Govornik je navdušeno napil predsedniku pol. društva »Edinost« in prvoborniku narodotrpina v Istri, gospodu profesorju Matku Mandiću. Vse je navdušeno napivalo temu veteranu našemu.

Ko se je dvignil g. prof. Mandić, da se zahvali na lepi napitnici, so ga pozdravljali vseobče ploskanje in živio-klic. Jedro njegovih izvajanj je bilo:

Danes praznujemo v prijazni Dolini redko svečanost, s kakoršajo bi se mogel ponašati tudi kateri drugi večji kraj. Danes praznujemo tu trostroko slavnost: petindvajsetletnico tabora v Dolini, petindvajsetletnico tukajšnjega pevsko bračnega društva in blagoslovljenje društvene zastave. Slavnostni odbor je storil vse možno, da čim dostojneje

priredi to pomembno trostroko slavnost. Zato izrekam v imenu političnega društva »Edinost« zahvalo temu odboru in še posebej njega predsedniku, gospodu Buncu. (Živio-klici.)

Prejeli smo danes brzojavko s pozivom, naj na tej slavnosti obnovimo staro idejalno narodno borbo. Res je naša dolžnost, da ohranjamo stare idejale in da nadaljujemo borbo, ki so jo zaprčeli oni možje, ki so pred 25 leti priredili tabor v Dolini. Ali na drugi strani se mi ne smemo omejeati le na negovanje starih idejalov. Mi se ne smemo omejeati na to, da bi lovili samo muhe po zraku in si gradili zračne gradove. Idejali imajo vrednost za narod le tedaj, ako slone na realni podlagi. Govorniki na dolinskem taboru so bili polni idejalov in fantazije. Ali vse njihove tedanje nade so razpale v nič, idejali so se izgubili, ker niso sloneli na realnem temelju.

Na taboru jim je bila vsaka druga beseda: Živela vlada! Živela Avstrija! — To bi bilo vse prav, ako bi ta vlada in Avstrija dajali narodu našemu, kar mu gre po pravu in zakonu (Frenetičen aplavz). Oni so bili idejalisti. Nam pa, ki smo, bili v poznejši šoli britkih skušenj in deiluzij celih 25 let, nam je v dolžnost, da idejale popolnoma na temelju realne politike. (Bučno pritrdjevanje). Mi moramo za realno politiko neizprosno zahtevati od te vlade in te Avstrije, da dasti narodu njegove pravice! (Ponovno frenetično odobravanje.) Ako bi njim sledili v zgolj idejalni politiki, ne pridemo do cilja. Mi dopuščamo radi, naj le živiti vlada in Avstrija in naj žive tudi vsi drugi, toda zahtevati moramo — kakor že rečeno — da ta vlada in ta Avstrija in tudi vsi drugi poklicani vrše svojo dolžnost nasproti našemu narodu. (Frenetičen aplavz). Zato smo se mi odločili za nekoliko spremenjeno taktiko, nego je veljala pred 25 leti. Mi smo pretrpeli grenko šolo, mi se moramo odločiti za trdo delo realne politike, ako hočemo dospeti do uredničenja naših idejalov — do ujedinenja hrvatskega in slovenskega naroda pod okriljem državnega prava (Vseobče pritrdjevanje).

Govornik je zaključil s ponovno zahvalo občini dolinski, slavnostnemu odboru in njega predsedniku in vsem rodoljubom občine dolinske. Vsa družba je hrupno na-

zdravljala g. prof. Mandić-u na tem prekrasnem zares rodoljubnem govoru.

Gospod nadžupan Pangere je izrekal zahvalo gostom v ime občine. Izrekal je nado, da se nade, ki so jih izražali govorniki pred 25 leti, vendar-le uresničijo. Zahvalil je kumico, blagorodno gospo soprogo Bunčevu, izrekši željo, da bi bivala med nami tudi tedaj, ko bomo slavili 50-letnico tabora v Dolini. (Odobrovanje in živio klici.)

G. Maks Cotič je opozoril družbo, da danes ne slavimo trojne, ampak slavimo štirno slavnost. Ravno sedaj je 25 let, odkar deluje plodonosno v Dolini današnji predsednik slavnostnemu odboru, gospod nadučitelj Bunc. Napija mu torej iz srca z željo, da bi še dolgo vzgajal v tej občini mladino v krepostne ljudi in čvrste narodne značaje. — (Zbrani gostje so priredili g. Buncu prisrčno ovacijo).

Zahvaljujé se je zatrdil gosp. nadučitelj Bunc, da se na svojem stanovskem delovanju vedno drži načela, da človek naj deluje kolikor le more. Potem je govornik v izbranih besedah napil prvoborniku tržaških Slovencev, dr. u Rybaču. (Ploskanje in živio-klici.)

Za besedo se je oglasil, prisrčno pozdravljan, dr. Otokar Rybář, ki je izvajal v glavnem tako le:

Po akademičnem običaju se mora oni, kateremu je bilo nazdravljeno, zahvaliti onemu, ki je nazdravil in mu napiti. Ali danes se je to že zgodilo. Mi smo že nazdravili g. predsedniku slavnostnega odbora. Zato bodi mi dovoljeno, da se malec ozrem v minulost in da načrtam malo paralelo mej tem, kar je bilo tedaj, in mej tem, kar je danes. Že g. predsednik političnega društva »Edinost« je omenjal, da se je od tedaj spremenilo marsikaj. Pred 25 leti smo še gojili iluzije, smo še verovali, da nam pomoč pride od zgoraj. Vsaka druga beseda nam je bila v proslavo tega ali onega. Danes pa smo prišli do uverjenja, da od zgoraj nimamo ničesar pričakovati (Viharni klici: Tako je!) Danes smo prišli do spoznanja, da se smemo zanašati le na svoje moči, na svoje roke. Od zgoraj ne dobimo ničesar. (Ponovno viharno pritrdjevanje).

Tudi v nekem drugem pogledu se je mnogo spremenilo nam na škodo. Nekdaj smo imeli na vseh treh škofovskih stolicah — v Trstu, Poreču in v Krku — može, ki so

miru, baš ko si je zdravil ondi neko prso bolezen. Kakor hitro je zapazil v osebi grofa d' Aiglemonta vojaka, se je podvizal izogniti se njegovemu pogledu ter precej hitro obrnil obraz proti travnikom reke Cize.

»Vsi ti Angleži so neznosni, kakor bi bil svet njihov«, je rekel polkovnik mrmrajoč: »K sreči jim bo naležil Soult dovolj batine«.

Ko je prijezdil ujetnik mimo voza, je pogledal vanj. Vkljub naglemu pogledu je lahko občudoval otožnost, ki je dajala razmišljenemu obrazu grofine nek nerazumljiv čar. Mnogo moških je, katerim se pri samem pogledu na žensko bol omečca sree; njim se zdi bol nekako zagotovilo zvestobe in ljubezni. Popolnoma zatopljena v opazovanje jedne voznih blazine ni zapazila Julija niti konja niti jezdeca. Stremen je bil brz in trepežno popravljen. Grof je stopil zopet v voz in poštni voznik, ki si je prizadeval, da pridobi izgubljeni čas, je hitro vozil na strani doline, katero obrobajo strme pečine, sredi katerih zorijo vourayska vina in od koder se že v daljavi vidijo razvaline znamenitega samostana Marmontiers, začetje sv. Martina.

»Kaj neki hoče ta suhi milord od nas?« je rekel polkovnik obrnivši glavo, da bi se prepričal, če je jezdec, ki je bil od Cizinega mostu sem sledil kočiji, oni mladi Anglež.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.
Poslovenil K. Z.

I.

Prvi grehi.

Ko je voz obstal, se je prikazala iz njega takoj z vojsko čepico pokrita glava; kmalu pa je odprl nestrpen vojak sam vrata, kakor bi hotel postiljona očeti. Spretnost, s katero je Touraine popravil pretrgani stremen, je pomirila grofa d' Aiglemonta. Vrnil se je k vozu ter stegnol roke, kakor bi si hotel pretegniti svoje odrevenele mišice. Zazdehal je, pogledal okoli ter položil roko na roko mlade, skrbno s kožuhovino ovite dame.

»Zbudi se vendar Julija«, je rekel s hripavim glasom, »in oglej si to krasno okolice«.

Julija je pomolila glavo skozi okence. Na glavi je imela pokrivalo, podvlečeno s kunino dlako in naguban kožuh, katerega je imela na sebi, je tako zakrival njene ude, da ni bilo razum obraza ničesar videti. Julija d' Aiglemont ni bila več podobna oni mladenci, ki je hitela nekaj srečna in vesela k tuilerijski paradi. Njeno še vedno nežno lice je zgubilo rožnato barvo, ki ji je nekaj dajala tako čaroben blesk. Črni kodri las, raz-

mišeni vsled vlažne noči, so provzročili, da se je videla medla belota njenega lica, čegar živahnost je navidezno otrpnila, še bledejša. Vendar so se svetile njene oči z nenaravnim žarom. Pod trepalnicami so se videli na trdnih licih vijoličasti obročki. Brez zanimanja je gledala na šersko planjavo, na Loire in njene otoke, na Tours in na daleč se raztezajoče pečine. Potem pa se je, ne ogledavša si krasne doline Cize, vsedla hitro v ozadje kočije, ter rekla z jako slabim glasom, ki se je čul na prostem še slabeji:

»Da, to je občudovanja vredno!« Kakor se vidi je slavila zmago slavje nad očetom v lastno škodo.

»Julija, ali bi ne hotela tu živeti?«

»O, tu ali kje drugje«, je odvrnila brezbržno.

»Ali si bolna?« jo je vprašal polkovnik d' Aiglemont.

»Nikakor ne«, mu je odvrnila mlada žena s hipno živahnostjo. Opazovala je svojega moža ter smehljaje dostavila: »Spala bi rada«.

Nenadoma se je zaslislalo dirjanje konja. Viktor d' Aiglemont je spustil roko svoje žene ter se ozrl proti ovinku, katerega tvori na tem mestu cesta. Kakor hitro polkovnik Julije ni več gledal, jej je zginila radost, katero je bila dala svojemu bledemu obrazu, kakor bi ga nehala obsvitati kaka svetloba. Ker se jej ni ljubilo še enkrat gledati po-

krajine in tudi ni bila radovedna, kdo da je jezdec, čegar konj tako vihravo dirja, se je naslonila nazaj v kot kaleše ter nepremično zrla na konjske hrbte brez vsacega življenjskega znaka. Zagledala se je kakor bretonsk kmet, ki posluša propoved svojega župnika. Mlad človek je prijezdil nenačoma iz gozdiča topolovih in glogovih dreves na dragocenem konju.

»To je Anglež«, je rekel polkovnik.

»Da, res je, gospod general«, je pritrdil poštni voznik. »Ta spada«, je nadaljeval, »med ono vrsto ljudij, ki hočejo požreti Francosko«.

Neznanec je bil jeden tistih potovalcev, ki so bili baš na kontinentu, ko je dal Napoleon ujeti vse Angleže za kazen, ker je kabinet Saint James oskrnil mejnarodno pravo, s tem, da je kršil mir, sklenjen v Amiensu. Podvrženi volji cesarske mogočnosti niso ostali vsi jetaiki v krajih, kjer so bili ujeti, ali katere so si smeli v začetku izvoliti. Večina ujetnikov, ki so bivali sedaj v Touraini, je bila premeščena semkaj iz vseh krajev cesarstva, kjer se je zdelo njih bivanje nevarno koristim kontinentalne politike. Mladi ujetnik, ki je peljal v tem hipu na izprehod svojo jutranjo jezo, je bil žrtva birokratične mogočnosti. Pred dvema letoma ga je prisililo povelje, došlo mu od ministerstva zunanjih zadev, da zapusti podnebje Montpelliera, kjer ga je presenočilo kršenje

imeli toplo srce za napredek našega naroda. Bili so to naši škofje. (Frenetičen aplavz). Danes pa sedita na dveh teh škofovskih stolic drugorodca (Pojavi ogorčenja), ki nimata sreča za narod naš, ker nista izišla iz tega naroda. (Vrišč, raznovrstno vslikanje).

Še nekaj si moramo poklicati v spomin s tabora v Dolini pred 25 leti. Tedaj je govoril tudi v imenu vlade tedanji c. k. komisar v Kopru vitez Jettmar. Z laskavimi besedami je bil pozdravil zbrani narod in želel je v imenu vlade obilo vspeha, našim narodnim in kulturnim težavam. Danes pa ne bi govoril tako, ne on, ne noben avstrijski birokrat. (Viharno pritrdjevanje.) Danes bi gospod Jettmar, ako bi bil tu, le prežal na vsako našo besedo, da bi nas, ako le možno, ujel in prijel za vrat.

Tako vidimo, da je razmerje postalo drugače na vsej črti in v vseh pogledih. — Kamor koli se oziramo, vidimo, da nas hočejo potlačiti. Ali nekaj je vendar ostalo od tedaj do danes. Na taboru v Dolini pred 25 leti so govorili slovenski in hrvatski govorniki. Podpirali smo se vzajemno že pred 25 leti. Mnogo se je spremenilo od tedaj na političnem in cerkvenem polju, in tudi v nas se je mnogo spremenilo, kakor je dobro povedal g. profesor Mandić.

V enem pogledu pa smo ostali stari. Naši predniki so klicali na taboru v Dolini Hrvatom in Slovincem: Ljubimo se! Ta ljubezen je ostala nespremenjena. (Viharen aplavz). V tem je tudi naša nada (Frenetično pritrdjevanje). V tej ljubezni je jamstvo za naš napredek. V trajnosti te ljubezni je znamenje, da vendar pridejo boljše časi, je zagotovilo, da ne propademo. Ne, mi ne propademo, dokler bomo zložni, en narod! — Dokler bomo delovali skupno, dokler bomo nastopali tesno rama ob ramo, dotlej ne poginemo. — Jamstvo nadaljnega trajanja vzajemnosti med Hrvati in Slovinci je v okolnosti, da imamo tudi danes med seboj milih hrvatskih gostov iz Istre. Na prihodu teh gostov občutimo najiskrenejše veselje.

Govornik je zaključil z navdušeno napitnico bratstvu in edinstvu med Hrvati in Slovinci. (Ta napitnica je napravila globok utis na vso družbo, ki je na prisrčen način dajala izraza svojim čutstvom.)

Zadaja je govorila kumica, gospa soproga Bunčeva. Zahvalila se je na napitnici. V Dolini je našla svoj drugi rojstni kraj. In tudi če bi prišlo kedaj, da ne bi več bivala v Dolini, v svojem duhu bo vedno v Dolini in v ljubezni se bo spominjala Dolinčanov in njihovega društva »Vodnik« (Vseobče nazdravljanje).

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 15. septembra 1903.

Deželni zbori in pridržanje doslužnih vojakov v vojaški službi. Včeraj se je o pridržanju doslužnih vojakov v vojaški službi preko 1. oktobra govorilo v deželnih zborih spodnjeavstrijskem, šlezijem in koroškem. Deželni zbor nižjeavstrijski odobril je nujni predlog posl. dr. Luegerja, ki zahteva, naj se doslužni triletniki pošljejo na dopust in naj se takoj skliče državni zbor. Tekom razprave izjavil je namestnik, da ta zadeva ne spada v področje deželnega zbora. Namestnik je na to dodal, da si je vlada v svesti odgovornosti, ki jo je na-se vzela z izdajanjem naredb glede pridržanja v službi doslužnih tretjeletnikov. Ta korak da je bil izsiljen po velevažnih političnih motivih, sicer pa da je vlada pripravljena ublažiti dispozicije, v katere je bila prišla.

V šlezijem deželnem zboru je stavljen poslanec Hruba nujni predlog, ki pozivlja dež. zbor, naj protestira proti pridržanju pod orožjem doslužnih vojakov. Predlog se je izročil posebnemu odseku.

V koroškem deželnem zboru stavljen je bil po poslanec Dobernigu v tej stvari sličen predlog kakor v nižjeavstrijskem deželnem zboru po poslanec dr. Luegerju, namreč, naj se nemudoma skliče državni zbor. V Dobernigovem predlogu je izražena nada, da se ne bodo Ogrski dovoljevale koncesije na stroške Avstrije ter da se store vse potrebne priprave za gospodarsko in politično ločitev od Ogrske.

Predlog se je postavil na dnevni red naslednje seje.

Nemške mahinacije. Še se noče potolažiti valoveje med Nemci radi dejstva, da ni bilo ustrežnih zahtev onih štirih gospodov, ki vodijo politiko nemške »gemeinbürgerschaft«, zahtevi namreč po nemudnem sklicanju državnega zbora. Razvnanje nemške gospode bi bilo vredno vse hvale in priznanja, ako bi bilo iskreno, pravo, pristno, ako bi jim bil povod, o katerem govore, res pravi povod. Ali opravičen je sum, da jim je bil ta povod dobro došel kakor pretveza za dosego drugega ne ravno lepega namena. Skrb za tretjeletnike, ki morajo ostati pod orožjem, jih je gnala baje, da so šli k ministerskemu predsedniku z zahtevo, naj nemudoma skliče državni zbor. Svet pa govori, da so jih v resnici vodili le Čehom sovražni nameni. Od todi vsa sedanja srditost, ker se jim našt ni posrežil. Na vseh koncih in krajih govore sedaj in rezolvirajo ostro proti vladi. Znan prof. Hoffmann Wellenhof obdoljuje v »Grazer Tagblattu« Koerberja, da nima nikakega spoštovanja pred javnostjo in pred parlamentarnimi ustanovami.

To valovanje med Nemci, izlasti med onimi nemške ljudske stranke, bi moglo napravljati utis, da je med Nemci in Koerberjem došlo res do resnih, nepopravljivih diferenc in da so Nemci slednjič prišli do spoznanja, da je gospod Koerber prevaril vse njihove nade. Varujme se pred takim domnevanjem, ker že jutri dan bi nam gotovo prinesel dokaz, da smo se krvavo motili. Vse to pehanje nemške gospode proti vladi je le lov za popularnostjo — in je zato neiskreno! Saj se širi celo govornica, da se je sedanja nemška gonja proti Koerberju uprizorila v glavnem v sporazumljenju z — gospodom Koerberjem! On da protubeje kakor berač kruha nekoliko nemških groženj, ki naj mu služijo v ščit proti zahtevam Čehov. Ali četudi ne bi verjeli taj govornici, ostaja še vedno notorično dejstvo, da je ravno načelnik nemške ljudske stranke, g. Derschatta, najintimnejši politični somišljenik in parlamentarni zaupnik dra. Koerberja. Za ljudij, ki imajo kaj kriterija, zadošča menda to! Ne, ne, g. Koerber ne bo krivil las našim Nemcem in dr. Derschatta in družba bodo že skrbeli, da vlada ne bo krvavela radi sedanjih nemških protestov in resolucij.

Naše uverjenje je torej tako, da Nemci tudi sedaj, v toli resnih časih, uprizarjajo le nelepe mahinacije v prevaro sveta.

Demonstracije proti pridržanju vojakov v vojaški službi. V nedeljo sta bila na Dunaju dva socijalistična protestna shoda proti pridržanju doslužnih vojakov še nadalje v vojaški službi. Na jednem, ki se je vršil blizu arzenala, govoril je posl. Ellenbogen, na drugem, ki se je vršil na Rudolfs-hügeln, pa posl. Seitz. Ellenbogen je rekel med drugim: »Zakaj morajo vojaki trpeti radi nesposobnosti državnikov, kateri ne znajo rešiti krize? Čemu se izgublja čas v brezplodno barantanje? Za ogrskim parlamentom stoji ves narod; zaman je vse vabljenje in spletkarenje.«

Vsprejeta je bila resolucija, ki protestira proti pridržanju doslužnih vojakov v službi. Po shodih priredil se je spraved, v katerem so se nosile zastave, na katerih so bili napisani proti sedanjemu parlamentu, proti militarizmu in na splošno volilno pravo. Na Dunaju je vsa manifestacija mirno iztekla.

Ne pa tako tozadevna manifestacija v Šopronju na Ogrskem, kjer so se vršile viharne demonstracije. Po shodu so se po mestu priredile demonstracije, katerih so se poleg dijakov in drugega občinstva udeležili tudi vojaki. Slednji so upili: Nočemo dalje služiti! Ko je prišel precej močan oddelk vojaštva, so se demonstranti razšli. Pozneje pa so demonstrujoči vojaki pobili okna stotniku Fischerju. Mnociča se je napolnila v Deakov park, kjer stanujeta general in polkovnik. Vojaki so se poskrili v grmovju in so s kamenjem bombardirali okna. Ob 9. uri zvečer so prišle čete, ki so razgnale demonstrante in odstopile dotična poslopja.

Vsled teh dogodkov so vojaške oblasti uvele strogo preiskavo in je zabranjeno zapuščati vojašnice.

Čelki narodni svet je ustanovljen. Načelnikom je izvoljen dr. Herold, njegovima namestnikoma pa baron Pražak (za Moravsko) in dr. Stratil (za Šlezijo). Ustanovnega shoda so se udeležili zastopniki iz poslanske in gosposke zbornice, deželnih zborov in vseh strank. Istotako so v odboru zastopniki vseh strank. Ustanovljene se nastopne skupine: 1. za Moravsko in Šlezijo, 2. za na-

rodne manjšine, 3. jezikovna skupina, 4. sekeja za novinstvo, 5. finančna sekeja in 6. gospodarska in socijalna sekeja.

Saj mi bi radi zaklicali na izvestno bližajočo se »Fiat applicatio!« Ali vemo, da bi nič ne pomagalo in po vrhu bi bila še zamera! Oaim pa, ki niso še postali povsem nepristopni za pametne izgledbe bolj naprednih narodov, nego smo mi Slovenci, kaže razdeljenje gori naštetih skupin narodnega sveta češkega, kako široko je polje za skupno delovanje celo tudi takim narodom, ki imajo najizraziteje strankarsko življenje, ki so torej bogati na različnih političnih strujah, in katerih politično življenje je bogato nijansirano v razne politične barve.

Socijalno-demokratska stranka na Dunaju in dogodki na Ogrskem. Včeraj je priredila socijalno-demokratska stranka na Dunaju velik shod na plazem. Referent dr. Ellenbogen je nastopil najostreje proti vojni upravi in se je izrekel za gospodarsko ločenje od Ogrske in za ljudstvu prijazen parlament na podlagi splošne, jednake in direktne volilne pravice.

Hrvatska sodba o »čistih« na Hrvatskem. Dr. Ante Radić je priobčil v spletskem »Jedinstvu« pismo, v katerem oostro in verno riše svojstva, taktiko in cilje slavnih »čistih« z dr. om Frankom na čelu.

Takoj uyodoma izjavlja dr. Radić, da na Hrvatskem ne pride do združenja opozicijskih skupin, ako se tudi dra. Franka prišteva v opozicijo. Dr. Radić odklanja vprašanje, da-li je res, da je dr. Frank zopet začel mešati, kajti, ako bi odgovarjali, bi izgledalo, da je bil sploh kedaj kak čas, ko Frank ni mešal.

On je imel vsikdar svoje namene, in kdor tega ne vidi, naj se ne peča s hrvatsko politiko. Od onih, ki vidijo to, so bili mnogi vendar za slovo z njim, ali le zato, ker so menili, da potem, ko bo Frank notri, ne bo mogel več izvajati svojih nakan. Radić ne more umeti, kako so mnogi mogli smatrati dra. Franka resnim politikom, ko se isti vendar pod tujo zastavo bori za svoje nakanе — katero zastavo pokazuje narodu in terorizuje stare pravaše. Dr. Radić ni nikdar smatral dra. Franka resnim, četudi ga je smatral nevarnim, kakor so sploh nevarni ljudje, katerih obraz more prenašati še tršo masko. A maska je za to, da ni videti obraza — pak ni čudo, da mnogi ne vidijo obraza. A taki so mnogi dobri ljudje okolo Franka, brez katerih ne bi bil Frank — nič!

Frankovo delovanje je polno samih manevrov. »Čista« stranka je prekrstila svoje glasilo v novine »hrvatske stranke prave«, kateri niti ne pripada, kakor da katera stranka izdaja novine za — drugo stranko! Drug tak manever je, da se Kumičić, ta desna roka Frankova, smatra členom hrvatske stranke prava, da si niti pristopil ni k tej novi stranki!

Dr. Radić oporeka mnenju, da je dr. Frank hrvatski izdajica, ker izdajica hrvatskega naroda more biti le tisti, ki je — Hrvat! Franka ne treba torej ne najeti in ne plačati v to, da pobija dobro hrvatsko politiko: njemu je vse to v misli, v vzgoji, v krvi. Dr. Radić navaja tu izrek, ki ga je storil dr. Frank v osrednjem odboru, da je namreč Rusija največisovražnik Hrvatov.

Frank si domišlja — pravi dr. Radić dalje —, da brez njega ne more biti niti govora o hrvatski politiki. Vara se, kakor se varajo drugi, ki njegovi osebi pripisujejo vrednost. Ni tu Frank glavno, ampak tujinske struje so, katerih je bilo in jih bo vsikdar pri nas. Mi smo obkroženi od močnih kulturnih in političnih tvorb, ki navdušujejo milijone ljudij kakor naj bi se torej tudi pri nas ne občutilo njihovo delovanje? Tako je bilo od vekov in tako bo tudi odslej. Tudi naš pol. napredek ne obstoji v drugem, nego v emancipaciji od tujega vplivanja. Ni pol težave ni, ako imamo posla z resnimi ljudmi, ki stoje pod utisom tujih struj; ali mučno je in prava nadloga za naš narod, ako s istu-jinstvom zadojeni ljudje nadevljejo najnarodnejo, najpopularnejo masko, kateri se — smejejo tudi oni sami!

Vendar se dr. Radić nadeja dobremu. Neresnim politikom je po zadnjih dogodkih delo precej otežkočeno in ni dvoma, da nastaja nova doba, katera hoče naprej! Ta doba ustvari skoro narodno-napredno stranko: narodno ozirom na ves narod (Hrvate in

Srbe) in na jedro naroda, kmečki stan; napredno ozirom na preživel našo politiko in na družbine ideje, katerih pomanjkanje smo občutili do sedaj tako, da je moglo biti pri nas komaj govora o modernem mišljenju.

Ustaja na Balkanu. Iz Soluna javljajo, da se iz neštevilnih znamenj da s popolno gotovostjo sklepati, da ne bo več daleč do bolgarsko-turške vojne. Poklicali so se predvsem pod orožje tudi zadnji letniki reserve, na bolgarsko-turški meji se vedno bolj koncentrujejo turške vojaške čete, dovažajo se neprenehoma orožje iz Carigrada v macedonska mesta in peki po večjih macedonskih mestih neprestano pečejo kruh za turško vojsko. Turška vlada je z neko veliko trdiko napravila pogodbo za dobavo moke tekom enega leta. Turčija računa z vso gotovostjo, da izide kakor zmagovalka iz te vojne.

Včeraj se je zopet dogodil poskus dinamitnega atentata na nekem grškem parniku. V Burgasu so se namreč na parnik »Marguerita« vkrcali trije elegantni gospodje, ki so protestirali proti temu, da so jim hoteli preiskati prtljago. Ker je kapitan kljub njih protestom dal preiskati prtljago, skočil je eden izmed onih treh gospodov v morje in pobegnil, druga dva pa sta bila aretirana. V kovčegih našli so več bomb in peklenjskih strojev. Bolgarska vlada je takoj zahtevala izročitev obeh aretirancev.

V ustaških pokrajinah evropske Turčije nahaja se sedaj 250.000 mož turške vojske in sicer v okraju družega voja (Drinopolje) 65.000 pešcev, 3000 konjenikov in 342 topov; v okraju tretjega voja (Solun) pa 167.000 pešcev; 3700 konjenikov in 444 topov.

Iz Carigrada poročajo, da so poslaniki nasproti grškemu diplomatskemu odposlancu Gryperisu izjavili, da sedaj ni niti govora o kaki intervenciji vesiles na Balkanu.

Iz Pulja javljajo, da so avstro-ogrsko vojne ladije »Habsburg«, »Arpad«, »Wiens«, »Szigetvar«, »Panther« in »Magnet« popolnoma pripravljene, da odplujejo proti Carigradu.

Tržaške vesti.

Odbor političnega društva »Edinost« imel bo v četrtek, dne 17. t. m. ob 8. uri in pol zvečer svojo sejo, na katero se vabijo odborniki in namestniki.

Pogreb Giorgia Benussija vršil se je včeraj popoldne iz pokojnikovega stanovanja naravnost na pokopališče. Za pogrebom korakala je velika množica ljudij, a tudi ob straneh ulic, po katerih se je pomikal pogrebni spreved, bilo je vse polno gledalcev. Pred pogrebni vozom nosili so mnogo veacev raznih društev in korporacij, ob vozu in za istim pa so razum pokojnikovih sorodnikov stopali mestni svetovalci s županom dr. Sandrinellijem na čelu, člani trgovinske in obrtne zbornice s predsednikom Dimmerjem in zastopniki društev in korporacij. Na pokopališču imeli so nagrobni govor prvi podpredsednik mestnega sveta, dr. Venezian, podpredsednik društva »Patria«, kateremu je pokojnik predsedoval, dr. Spadoni, nadalje neki delavec občinske plinarne, katere je bil pokojnik istotako predsednik in slednjič v imenu italijanskega političnega društva za Istro, predsednik istega, dr. Bennati.

Ne moremo si kaj, da ne bi se spodlikali nad govorom dr. Veneziana. Tako, kakor je govoril Venezian, ne bi mogel govoriti niti pokojnikov politični nasprotnik, ne pa njegov pristaš in sorodnik. Dr. Venezian je očitno hotel simpatije, katere je užival pokojnik, izrabiti v svojo korist in je povdarjal, kako rad je imel pokojnik njega, Veneziana. Na grobu je pač primerno govoriti o tem, kako so drugi ljubili pokojnika, nedostojno pa je, da se govornik ponaša z resnično ali izmišljeno ljubeznijo, katero je pokojnik izkazoval govorniku, posebno pa, ako je govornik precej kompromitirana politična oseba. Nadalje je Venezian nekako očital pokojniku, da ni bil ravno najboljši politik. Sploh je iz vsega Venezianovega govora izzvenevalo nekako to-le: Umrl nam je sicer izvrsten mož, a ostali smo tu še nekateri — mnogo boljše.

No, sicer se na tem ne moremo preveč čuditi, ker, kakor so nekateri Benussija izrabljali v svoje namene, dokler je bil še živ, tako so skušali izrabiti tudi priliko njegove smrti.

Na adresu slovenskih starišev je napisal zadnji »Slovenski Narod« v uvodnem članku med drugimi tudi nastopne besede, katere pokladamo živo na srce tudi izvestnim tržaškim »Slovincem«:

»Nam ne prihaja na um, da bi bili nasprotni, da se otroci uče nemškega jezika; ne, mi smo prepričani, da čim več jezikov kdo zna, tem več mož velja; vendar pa smo mnenja, da je velika sramota in naroden škandal, ako Slovenci samo z ozirom na to, da se otroci privadijo nemškega jezika, dajejo iste v nemške šole. Torej da se slovenski otroci priučijo nemščine, mora se zastopati materini jezik slovenski. Nemščina se mora znati perfektno, za slovenski jezik pa naj zadostuje ono rudimentarno znanje, ki si ga je otrok pridobil v najzgodnejši mladosti?!

Smelo lahko trdimo, da so na krivi poti oni, ki mislijo, da se otroci najhitreje in najbolje nauče nemščine, ako jih sprva pošiljajo v nemške šole. Prav nasprotno je res, kakor nas skušajo učiti! Taki otroci, ki takoj od začetka pohajajo nemške šole, se pač hitro nauče površno nemščine, toda nikoli tako, da bi jo imeli popolnoma v svoji oblasti. In to je lahko umljivo! Kako pa naj se otrok nauči tujega jezika, ako ne znasvojegega materinega jezika, na temelju katerega se šele da ustvariti temeljito znanje tujinščine! Tako se dogaja, da otrok, zapustivši šole, ne zna niti nemško niti slovensko; svojega materinega jezika se ni nikdar učil, nemščine pa se ni mogel dovoljno priučiti, ker mu je v to nedostajalo potrebne podlage. In tak človek je potem kakor bilka na vodi, katero veter gblje semtertja. Slovenec ne more biti, ker ne ume slovenskega jezika. Nemeec pa tudi ne, da si je vzgojen v nemškem duhu, ker ga je rodila slovenska mati; postane renegat in poturica, katerega rojaki sovražijo; nasprotniki pa, da si jim dobro služijo, zaničujejo.

»Narodov« članek zaključuje z nastopnim pozivom:

»Vsak zaveden Slovenec pošiljaj svojo deo v slovenske šole! Kdor pa greši proti temu načelu, ta ni naš človek, ta ni več Slovenec! Bodimo vendar dosledni! Sramota je za nas, da si sami v naši sredini vzdržujemo pomemčevalnice, katere raznarodujejo naše otroke. Temu se mora napraviti energično konec! Sram bodi Slovenca, ki bi še nadalje dal vzgojevati svojo deo v tujem, nam nasprotnem duhu in s tem podpiral umetno ustvarjenje nemške pozicije! Nemei naj imajo svoje šole sami zase in tudi vzdržujejo naj jih sami!»

Ta spoznanje nas spominja na vnebovpijoče dejstvo, da imamo v Trstu nad 40 nemških razredov, za katere skrbi država, da si so Nemei v Trstu le kolonija, dočim se avtonomno slovensko prebivalstvo mora že dve desetletji brezuspšno boriti za eno borno slovensko šolo.

Uboga irredenta! Svoječasno smo poročali v našem listu o pretepu, ki se je dogodil dne 21. aprila t. l. v naši luki med italijanskimi ribiči iz Pirana in onimi iz Italije in sicer na piranezki ladiji »Filomena«, kamor so valed prepira prišli ribiči iz italijanske ladije »Cesare Augusto«. Najprej je prišlo do besed radi neke zadevice, besedam je sledilo metanje raznih predmetov iz jedne ladije proti možem na drugo ladijo, a pravemu pretepu, v katerem bi bilo kmalu prišlo do po-boja, je bila psovka, katero so Piranci zalučali regnicolam, smreč »Maledetti italiani e la vostra bandiera!« To psovko pa so tukajšnji laški irredentistični listi previdno zamolčali, ker nočejo, da bi njih brateci v Italiji izvedeli, na kako slabih negah stoji tu laška irredentistična ideja, da celo sinovi istega Pirana, ki slovi kakor najbolj italijansko mesto na Primorskem, preklinjajo bratce iz Italije in — horrible dictu — celo italijansko tri-koloro!!

Zgoraj omenjena kletev je regnicole tako razkačila, da sta brateca Tarsi poskakala na piranezko ladijo in začela nabijati Pirance. Ti pa so bili močnejši in brata Tarsi bi bila skoraj gotovo se svojim življenjem plačala drzaost, da niso prihiteli piloti, ki so napravili konec pretepu ter težko ranjena brata Tarsi in še nekega lahko ranjenega Italijana spravili v bolnišnico. Vsi trije so pozneje ozdraveli.

Piranski ribiči in sicer 29-letni Julij Maraspin, 26-l. Jurij Ruzzier in 28 l. l. Ruzzier morali so večer pred tukajšnjim deželnim sodiščem odgovarjati radi tega pretepa in so bili vsi trije obsojeni vsak na 3-mesečno težko ječo. Njih branitelj, odvetnik dr. Fillinich, je proti razsodbi prigljal pritožbo ničnosti.

Živela! Gospa udova Marija Dekleva z Šiške, spadajoča v Materijo, je, o priliki,

ko je postala Tržačanka, podarila 10 K za »Narodni dom« in 5 K za družbo sv. Cirila in Metodija. Posnemanja vredno!

Tržačani so postali gg. Ivan Hrvatini iz Obrova pri Podgradu, Mate Kreševič iz Račič pri Podgradi in Marija vdova Dekleva iz Šiške.

Urad
političnega društva »Edinost«.

Resolucija, predložena po gospođu Antonu Trobecu od sv. Ivana na taboru v Dolini se je glasila:

1. Naj visoka vlada, ako želi blagostanje našemu narodu, predlaga in dela na to, da zadobimo zaslužen zedinjenje Slovenije. 2. Naj visoka vlada predlaga in dela na to, da se volilni sistem tako predrugači, da bo našemu narodu vsaj bolj pravičen. 3. Naj visoka vlada natančno in vestno pretrese okoliški lanski protest gledé obširnega razširjenja mesta.

Glede okoličanskega šolstva je gospod Trobec dodal k govoru pok. dekana Jana, da za zboljšanje naših šol ni drugega pripomočka, nego da visoka vlada predlaga in dela na to, da tržaška okolica zadobi lasten šolski svet, kajti ni mogoče, da se naše slovenske šole pod italijanskim šolskim svetom zboljšajo.

Odpisi davkov o nastopu trtne uši. C. k. finančno ravnateljstvo je doznalo, da posestniki vinogradov, okuženih od trtne uši, šestokrat zamujajo pravočasno baznaniti kompetentni oblasti o obnovljanju vinograda ali nasajenju drugih kulturnih rastlin, da bi bili potem deležni odpisov na zemljiščnem davku, kakor so določeni po zakonih od 15. junija 1890. št. 143. in 4. aprila 1902. št. 87. — Opozarja se torej, da opuščenje tega naznani-la ima za posledico izgubo odpisa na davku v dotičnem letu, do katerega odpisa imajo sicer pravico.

Na znanje. Hiša, v kateri je upravništvo našega lista, dobila je valed nove ureditve uličnih števil št. 7, mesto številke 3, kakor je nosila do sedaj. Upravništvo našega lista je toraj od sedaj naprej v ulici Molino piccolo št. 7 (prej št. 3.)

Pevsko društvo »Kolo« bo imelo za naprej tudi ob sredah redne pevske vaje za mešani zbor.

Vabljeni so pevke in peveci, — osobito pa ti poslednji (ki so že preveč nemaraj) —, da redno zahajajo k pevskim vajam. — Prihodnjo nedeljo treba nastopiti na veselici »Zavoda sv. Nikolaja«, zato upa podpisani, da ta poziv ne ostane brez odziva.

ODBOR

pevskega društva »Kolo«.

Zaustavljeno kazensko postopanje. Sodno postopanje proti strojevodju Jakobu Vračkotu, katerega so bili aretirali, ker je bil na sumu, da je na svojem stanovanju v Rojanu umoril svojo mlado komaj 22-letno ženo, je državno pravdnštvo zaustavilo in je bil Vračko takoj izpuščen na svobodo.

Nedostavljena pisma in poštne denarne pošiljate. C. k. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu priobčuje seznam nedostavljenih in tekom avgusta ravnateljstvu doposlanih pisem in denarnih pošiljatev. Pošiljatelj dobijo lahko ista nazaj, ako na pristojnih poštah ali na tukajšnjem pošt-nem ravnateljstvu dokažejo lastninsko pravico. Popolni imenik se priobči v uradnem »Osservatore Triestino«, mi se moramo radi tesnosti prostorja omejiti na seznam nedostavljenih denarnih pošiljatev, čijih naslovi se glasijo:

Virginia Suligoj, Trst (pismo vsebina 2 kroni), oddano v Trstu; Bepi Zupan, Ljubljana, (pismo, vsebina 1 K), oddano Jesenice ob Savi; Luigia Fiorini, Milan, (pismo, vsebina 10 K), oddano Pulj; Danyel Polau, Trst, (nakaznica, 80 K), oddano Komec-Istvan Gsekely, Uy Pest, (nakaznica, 19 K 88 st.), oddano Cirkuica; dr. Victor Skodler, Linz, (nakaznica, 80 K), oddano Ljubljana; Johann Essig, Gaberje Cilli, (nakaznica, 6 K), oddano: Postoina.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 19.6, ob 2. uri popoldne 25.0 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 752. — Danes plima ob 6.47 predp. in ob 4.17 pop.; oseka ob 10.56 predp. in ob 11.42 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Zapostavljanje našega jezika na okrožnem sodišču v Rovinju. — Konec meseca avgusta so se vršile na tem sodišču porotne razprave. Na žalost so sedeli na za-

tožni klopi tudi naši ljudje. Da si govore dotični toženci edino hrvatski, so bili vsi zapisniki sestavljeni edino v italijanskem jeziku. Na razpravi je bilo čuti le glas tolmača — bivšega sodarja, ker ni predsednik, ni sodniki, ni porotniki niso znali ali pa niso hoteli znati hrvatski. Bivši sodar je torej razlagal sodnikom in porotnikom, kar so govorili toženci in hrvatske priče! Z druge strani se pa ni niti z eno besedo pojasnilo tožencem, kaj so govorile italijanske priče in italijanski sestavljeni zapisniki! Kakor da se to nimalo ne tiče tožencev. A kako da je bilo tolmačenje bivšega sodarja, priča najbolje dejstvo, da so njegova tolmačenja tu pa tam popravljali celo porotniki sami in poleg njih celo kak rovinjski odvetnik, ki baje — ne za hrvatski.

Mi vprašamo, kakor smo vpraševali že tisočkrat: Soli taki odnošaji dostojni moderne države?! Kje ostaja glavni princip modernega sodstva, princip ustranosti in neposrednega občevanja med toženci in njih sodniki?! Ali ne nasprotuje to načelu pravičnosti in humanitete, ako je na kazenskih razpravah najbolj bagateliziran oni, za čegar kožo gre?!

Odgovor na ta naša vprašanja bo najbrže ta, da bo na prihodnjih razpravah v Rovinju zopet tolmačil — bivši sodar!

× Razglas dražbe. C. k. finančno nadzorništvo v Pulju daje na javno znanje, da se bo dne 6. oktobra t. l. ob 10. uri predpoldne na istem uradu, javno in za pismene ponudbe, vršila dražba za prevzetje prevažanja soli iz solnih skladišč v Piranu v sklad s čia oddajanja soli na Voloskem za leta 1904, 1905 in 1906. Množina soli, ki se ima prevoziti na leto, znaša kaeih 1500 kvintalov. — S. daj se plačuje za prevoz enega kvintala soli 48 stot. — Podrobneje pogoje je možno doznati na solnih uradih v Piranu, v Kopru, Voloskem in v Trstu, na finančnem okrajnem ravnateljstvu v Zadru, na županstvih v Rovinju in v Pulju.

Vesti iz Kranjske.

* Nova deželnozborna dvorana v Ljubljani je dogotovljena. Dvorana ima dve galeriji s tremi ložami. Na desno in levo dvorane so nameščeni: soba za kadilce, posvetovalnica, buffet, bralna soba, garderoba in klubove sobe. Prirejani sti pripravijo za električno luč in centralno kurjavo. Dne 22. t. m. se bo vršilo blagoslovljenje.

* Ta pa je krepka! Neka ženska v Ljubljani je trikrat vrgla redarja, ki jo je hotel prijeti. Šele s pomočjo dveh vojakov jo je mogel ukrotiti. In gledajoče občinstvo se je postavilo s svojimi simpatijami — na stran ženske. Bržčas mu je imponirala ženska atletska moč.

* In tako dalje! »Slovenec« poroča pod naslovom »Nemški naskoki«: »Graška »Tagespost« pravi, da bodo slej nemški porotniki v Ljubljani zahtevali, naj se pouk porotnikom, prisega itd. vrše tudi v nemškem jeziku. Koliko časa pa bodo slovenski odvetniki še poslušali nemška poročila sodnijskih izvedencev? — V Huth Hansovem zavodu v Ljubljani ustanove Nemei nemško učiteljsko za dekleta. Vodil bo ta zavod prof. Binder. Dalje ustanove Nemei v Ljubljani nemško deklško trgovsko šolo, katero bo vodil Josip Röger, uradnik kranjske hranilnice. Kdaj bodo neki Slovenci že ustanovili slovensko trgovsko šolo, o kateri je bilo toliko govorjenja. Nemei bodo imeli sedaj v Ljubljani dve trgovski šoli, Slovenci pa nobene!»

* Ubili in vrgli v Savo. V Dvorjah so se kmetje stekli. V pretepu so pa enega kmeta ubili. A to jim še ni bilo dovolj, marveč so truplo ubitega vrgli v narastlo Savo. Osem kmetov so že priveli v ljubljansko ječo.

* Nov poštni urad. Z dnem 1. oktobra prične poslovati v Trnovem, politični okraj Postojna, nov poštni urad, ki se bo bavil s pisemsko in vožno pošto službo, ki bo posloval kakor nabiralnica poštne hranilnice in ki bo imel zvezo z vlaki, ki vozijo med Št. Petrom in Reko.

Brzojavna poročila.

Velikanski vihar v Ameriki. JACKSONVILLE v Floridi 15. (B.) O orkanu, ki je te dni pustošil po južni Floridi, prihajajo še le sedaj poročila. Vlaki prihajajo z velikimi zamudami. Potniki, ki prihajajo iz prizadetega ozemlja, pripovedujejo, da je mnogo ljudij zgubilo življenje

valed orkana. Vihar divja sedaj v Alabama in Louisiana.

Krvave demonstracije v Atenah.

ATENE 15. (B.) Povodoma municipalnih volitev se je razvila živahna agitacija. Na večerajšnjih demonstracijah je prišlo do krvavih preteпов, na katerih je bilo 14 oseb ali ubitih ali ranjenih.

Deževja in povodnji.

INOMOST 15. (B.) Radi povodnji in poškodeb po povodnji je za kakih 8 dni zaustavljen ves promet na progi Stuhlfelden-Kriml pingauske lokalne železnice.

LIENZ 15. (B.) Valed trajnega deževja je Drava pri postaji Nikolsdorf prodrla obrežje. Obrat na železnici je zaustavljen. Tudi reka Isel je močno narasla in je preplavila cesto in podra en most.

VELIKOVEC 15. (C.) Radi povodnji ni možno hoditi preko mostu črez Dravo. Peštni promet se vrši po celovski državni cesti.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcij lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

Zahvala.

Družini Bizjak-Verč izrekati tem potom vsem, ki so spremili njihovo preljubljenjo pokojnico, gospo

Justino Bizjak

k večnemu počitku, najprisrčnejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujete p. n. darovalcem prekrasnih vencev: Čitalnici pri sv. Jakobu, gospicam pevkam Čitalnice, kakor tudi vsem sorodnikom. Zahvaljujete se p. n. pevcem Čitalnice, Bratovščine sv. C. in M. in Slovanskega pevskega društva, ki so združeni v impozanten zbor peli ob krsti rajnice. Prisrčna hvala ljubeznivim čitalniškim pevcem, ki so nosili truplo pokojnice in društvene vence. Bog plačaj vsem, ki so nam bili v trenutkih groznega udara na kakoršen bodi način v pomoč in tolažbo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X Svoji k svojim! X
X ZALOGA X
X pohištva X
X dobro poznano X
X tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan) X
X vpisane zadrage z omejenim poročtvom X
X prej Anton Černigoj X
X Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) X
X št. 1. hiša Marenzi. X
X Največja tovarna pohištva primorske dežele. X
X Solidnost zajamčena, kajti les se osuši X
X v to nalašč pripravljenih prostorih s tem- X
X peratura 60 stopinj. — Najbolj udobna, me- X
X derna sestav. Konkurenčne cen. X
X Album pohištva brezplačno. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
— ulica Tesa št. 52. A. —
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).
Cene, da se ni bati nikake konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Izstavljeno cenik brezplačno in franko.

Osvežljiva pijača
prve vrste jesama na sebi, kakor pomešana z vinom ali sadnim sokom staroznana
Mattonijeva kislica Sauerbrunn
Umetno napravljena voda z ogljenčevo kislino ali drugimi dodatki ne more nadomestiti prave kislice.

TOVARNA POHIŠTVA
Rafael Italia
Velikansko skladišče in razstaa
pohištva in tapetarij
— TRST —
ulica Malcanton št. 1.
po zelo nizkih cenah.

Fran Antonič
 Campo Belvedere 10. Telefon 1617.
 Nova prodajalnica
 jestvin in delikates.
 Bogat izbor vseh v to stroko
 spadajočih predmetov.

Špecijaliteta:
Šunka (pršut) iz Prage in Štanjela.
 Najfinejši salami.
 Velika zaloga vin v buteljkah, piva, likerjev in
 mineralnih voda.
 Postrežba na dom.

Kavarna Rossi
 (EX BERGAMIN)
 ulica Cordaiuoli št. 2.
 Telefon št. 1632.
Odprta celo noč.
 Bogat izbor tu- in inozenskih in slo-
 venskih časnikov.
 Pijače v ledu, znameniti sladoled, naj-
 finejši likerji.

Precizijska ura „Glashütte“
 Najboljši tek!
 Popolnoma plo-
 ščnata kavalir-
 ska remontoir-
 ura na sidro za
 gospode.
 Ura je her-
 metično zap-
 rta in je to-
 raj obvarova-
 na pred pra-
 nom in vodo
 ter vsi d tega
 ni izpostavl-
 ena spre-
 menbam tem-
 perature. Ima
 15 rubinov in

je tek sidra vidljiv na s. rednej kazalnej plošči. Pe-
 letno pisano jamstvo za pravi tek. Jeklena stane
 28 K, srebrna 35 K, iz dvojnega duble zlata (po-
 krovi so preblečeni se soleno in pristno zlato ploščo
 toraj ne pozlačeni) jamči se, da ta ura 25 l izgleda
 kakor p. polnoma zlata, stane le 40 K. Zlata (14 ka-
 ratno zlato stane 110 K. Veržice iz dvojnega duble
 v najmo er. ejših oblikah po 8 K in 12 K, v raz-
 merju z njih težo.
 Razpošilja franko in carine prosto po povzetju
 ali preplačilu
Uhrenhaus Chronos Basel, Švica.
 Na pisma v Švico staviti je znamko od 25 stot., na dopisnice
 pa 10 stot.
 Dopisuje v vseh jezikih.

Automatična past za p. dg. ne gl. 2. — miši gl. 1.20;
 vlovci brez na izorovanja v e i sami noči do 40 ko-
 madov, se nastavlja sama od sebe in ne daje nika-
 kega duha. Past za ščurke „Eclipse“ vlovi 100 ščur-
 kov in griljev v eni noči, stane gl. 1.20. Pošilja po
 povzetju J. Schüller, Dunaj II. Kurzbaugasse 4. Ne-
 številno zabavnih in priznalnih pisem.

Trst, Corso 28.
G. DOPLICHER
 Velika zaloga klobukov in čepic
 vsake vrste
 od gl. 1.50 do 3.50.
 Poprave in moderniziranje se izvrši
 najtočneje.

L. Luzerjev obliž za turiste.
 Pripoznano najboljšo zdra-
 vilo proti kurjim očesom, žu-
 ljem itd.
 Glavna zaloga:
Lekarna L. SCHWENK,
 DUNAJ-MEIDLING.
 Naj se obliž za
 zahteva **Luzer-jev** turiste po
 K 1-20.
 Vohiva se v vseh lekarnah.

Pri svetem Antonu Padovanskem.
Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.
 Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).
 Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov, kvadratov,
 kolerjev Leo, prsčikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in neštivilno nabožnih
 različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.
Jedina zaloga za celo Primorje kipov v vsakovrstni velikosti in kvaliteti,
 umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.
Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I.
 in II. vrste, podob. vences, križev in svetnj vsakovrstnih.
Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del
 spadajočih k bogocinstvu, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala idr.
Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.
Naročitve se izvršijo točno in hitro.
 Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.
 Z odličnim spoštovanjem **Anton J. Vogrič.**

TRGANJE KAŠELJ
 v rokah in nogah preneha vsa-
 komu v treh dneh ako se po-
 služi **antirheuminega**
mazila. Cena steklenici
 s točnim navodilom
 in s poštnino, ako
 se denar naprej
 pošlje, gl.
 1.20.

Želodčne bolezni,
 težka prebavljanja pri po-
 manjkanju teka, koncanju, rezavici
 in bruhanju grče in prenapeti želodec,
 zasliženje, naval krvi v glavi, črevesne bolezni
 zdravi

preneha ako se uporabi steklenico
 trpotčevega soka in franco-
 skega čaja. Cena s poštnino
 ako se denar naprej pošlje
 gl. 1.40. Pri zasta-
 relih bolečinah
 treba nadaljne
 troške.

ŽIVOTNI BALZAM
SALVATOR
 On čisti kri ter je najbolje zdravilo za notranje in vnanje bolezni.
 Cena omotu 12 steklenič 2 gl. 50 nvč., 24 steklenič
 4 gl. 50 nvč., s poštnino, ako se denar naprej
 pošlje, gl. 1.20.

„SALVATOR“
 v Varaždinu
 (Hrvatsko)
EPICARIN **LILJANOVA POMADA**

Ivan Semulič
 v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
 priporoča slavnemu občinstvu v Trstu
 in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.
 V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst
 iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
 vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Delo je zastajalo
gospodinjam,
 dokler so morale testenine doma
 mesiti. Odkar pa vdobe gotove
 „Hirske testenine“ jim je kuhanje
 prava igrača.

Naznanilo.
 Podpisani naznanja cenj. občinstvu, da
 sem cene olja znižal in sicer prodajam:
 Olje za luč . . . . . liter po 28 nvč.
 Jedilno olje . . . . . » 34 »
 » » boljše . . . . . » 36 »
 » » najfineje II. . . . . » 40 »
 » » I. . . . . » 44 »
 Namizno olje . . . . . » 48 »
 » » boljše . . . . . » 52 »
 » » iz Zeneve . . . . . » 48 »
 » » iz Bari . . . . . » 48 »
 » » iz Aixa . . . . . » 60 »
 » » iz Nice . . . . . » 68 »
 Milo za kuhinjo . . . . . od 18—22 nvč.
 » » pranje . . . . . » 26—30 »
 Velik izbor toiletnih mil, škroba, sveč,
 kisa, voščila, vžgalice, sode in drugih potreb-
 ščin za perice.
 Pošilja tudi na deželo po pošti ali želez-
 nici od 5 klg. naprej.
 V zmislu gesla: **Svoji k svojim!** se
 priporoča

IVAN MILLONIG
 Trst, Trg Barriera vecchia št. 2.

Iščem, v Trstu
 v bližini glavne pošte s 1. oktobrom
 meblvano sobico s posebnim vhodom,
 ako mogoče s hrano. Pogoji naj se
 pošiljajo do 20. t. m. na naslov: Sve-
 tozar Koser, c. k. poštni praktikant,
 Mokronog, Dolenjsko.

30 malih stanovanj z eno sobo in
 2 sobami in eno
 kulinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia
 v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I.
 nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle
 Poste 1, vogal ul.
 Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gl. na-
 prepj, zlate ure od 8 gl. naprej. Izbor sten-
 skih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsako-
 vrstne ure po jako zmerni ceni.

Pavel Gastwirth
 Trst, ulica Madonnina 3.
 Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zrealizirano iz Belgije. —
 Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, ši-
 valni stroji za dom in obrt po najugodnejših
 cenah.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA
 Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umedene od 25 in 33
 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm
 po K 2.— □m.
 Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne
 boji nikake konkurence bodisi glede cene ali
 kakovosti blaga.

Sodar prodaja veliko partijo
 novih in rabljenih sodov od 30
 do 900 litrov. **Ulica dei Mo-
 reri št. 106 v Rojanu.**
 Z dnem 20. septembra tudi
 na sejmu v Kopru.

!! V korist !!
 „Osrednji šolski Matiči“
Humpuleška sukna
 . . . in lodni. . . .
 Moderno blago za obleke iz čiste
 ovčje volne po nizkih cenah priporoča
Karol Kocian
 tovarna sukna
 Humpolec Češko
 Uzorci zastoj in franko.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
 Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000
 Kupuje in prodaja
 vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih
 obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu šrobanju.

Špitalske ulice šte. 2.
 Zamenjava in eskomptuje
 izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
 kupone.
 Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavicije.
 Eskompt in inkasso menic.
 Daje predujme na vred. papirje.
 Zavaruje srečke proti kurzni
 izgubi

Podružnica v Spljetu
 (Dalmacija)
 Denarne vloge vsprejema
 v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
 obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do
 dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.